

Nem hivatalos fordítás!

AZ EGYESÜLT NEMZETEK SZERVEZETE EMBERI
JOGI FŐBIZTOSÁNAK HIVATALA

Ajánlott elvek és iránymutatások az emberi jogok
és az emberkereskedelem kapcsán

EGYESÜLT NEMZETEK SZERVEZETE
New York és Genf, 2002

MEGJEGYZÉS

A kiadványban található anyagra való hivatkozás vagy annak utánközlése ingyenes, feltéve, hogy hivatkoznak a forrásra és az utánközölt anyag egy másolati példányát elküldik az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala részére (1211 Genf 10, Svájc).

* *

A kiadványban alkalmazott meghatározások és a kiadvány anyagának bemutatása alapján semmilyen következtetés nem vonható le arra nézve, hogy az ENSZ Titkársága bármely véleményt alkotna egy ország, tartomány, város vagy terület jogállásáról, annak hatóságairól, illetve határaival vagy körvonalával kapcsolatban.

HR/PUB/02/03

TARTALOM

Ajánlott elvek az emberi jogok és az emberkereskedelem kapcsán

- Az emberi jogok elsőbbsége
- Az emberkereskedelem megelőzése
- Védelem és segítségnyújtás
- Kriminalizáció, büntetés és jogorvoslat

Ajánlott iránymutatások az emberi jogok és az emberkereskedelem kapcsán

1. sz. iránymutatás: Az emberi jogok védelmének ösztönzése és védelme
2. sz. iránymutatás: Az emberkereskedelem áldozatainak és az emberkereskedőknek az azonosítása
3. sz. iránymutatás: Kutatás, elemzés, értékelés és terjesztés
4. sz. iránymutatás: A megfelelő jogi keretek biztosítása
5. sz. iránymutatás: A megfelelő rendészeti fellépés biztosítása
6. sz. iránymutatás: Az emberkereskedelem áldozatainak védelme és támogatása
7. sz. iránymutatás: Az emberkereskedelem megelőzése
8. sz. iránymutatás: Az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatainak védelmét és támogatását célzó speciális intézkedések
9. sz. iránymutatás: A jogorvoslatokhoz való hozzáférés
10. sz. iránymutatás: A békefenntartók, a polgári rendőrség, illetve a humanitárius és diplomáciai személyzet kötelezettségei
11. sz. iránymutatás: Az államok és a régiók közötti együttműködés és koordináció

Az emberkereskedelem a migráció különösen bántó, visszaéléssel terhes formája. Az Ezredévi Nyilatkozatban az Államok ígéretet tettek arra, hogy lépéseket tesznek a migránsok jogvédelmének tiszteltben tartására, és fokozzák az emberkereskedelem leküzdése érdekében tett erőfeszítéseiket.

A Gazdasági és Szociális Tanács részére készített jelentésem (E/2002/68/Add.1) mellékletét képező „Ajánlott elvek és iránymutatások az emberi jogok és az emberkereskedelem kapcsán” kidolgozásával az volt a célunk, hogy gyakorlatias és az emberi jogokon alapuló iránymutatást nyújtsunk az emberkereskedelem megelőzése és az emberkereskedelem áldozatainak védelme érdekében. A kiadvány célja, hogy ösztönözze és előmozdítsa az emberi jogi megközelítés integrálását az emberkereskedelem elleni nemzeti, regionális és nemzetközi szinten létrejött jogszabályokba, politikákba és intézkedésekbe.

A jelen *Elvek és iránymutatások* az Emberi Jogi Főbiztos Hivatalának e tárgyban végzett tevékenysége során keretként és hivatkozási pontként szolgálnak. Arra bátorítom az Államokat és kormányközi szervezeteket, hogy az emberkereskedelem megelőzésére tett saját erőfeszítéseik során is hasznosítsák ezen Elveket és iránymutatásokat, és védelmezzék az emberkereskedelem áldozatainak jogait.

Mary Robinson
Emberi Jogi Főbiztos

Ajánlott elvek az emberi jogok és az emberkereskedelem¹ kapcsán

Az emberi jogok elsőbbsége

1. Az emberkereskedelem megelőzésére és leküzdésére, valamint az áldozatok védelmére, támogatására és kárpótlására tett erőfeszítések középpontjában az emberkereskedelem áldozatai emberi jogainak kell állniuk.
2. Az államok nemzetközi jogon alapuló kötelessége, hogy kellő gondossággal járjanak el az emberkereskedelem megelőzése érdekében, az emberkereskedők elleni nyomozások és felelősségrevonási eljárások során, illetve az emberkereskedelem áldozatainak segítése és védelme terén.
3. Az emberkereskedelem elleni intézkedések nem okozhatnak hátrányt senkinek az emberi jogaira vagy méltóságára, különös tekintettel az emberkereskedelem áldozatainak, a migránsoknak, belső menekülteknek, menekülteknek és menedékkérőknek a jogaira.

Az emberkereskedelem megelőzése

4. Az emberkereskedelem megelőzését célzó stratégiáknak a keresletet, mint az emberkereskedelem kiváltó okát kell megcélózniuk.
5. Az Államoknak és a kormányközi szervezeteknek gondoskodniuk kell arról, hogy beavatkozásaik során figyelmet fordítsanak az emberkereskedelem áldozatává válásának esélyét növelő tényezőkre, mint például az egyenlőtlenségre, szegénységre és a diszkrimináció valamennyi formájára.
6. Az Államoknak kellő gondossággal kell eljárniuk az állami szektor emberkereskedelemben való részvételének felfedése és felszámolása terén. Az emberkereskedelemben való közreműködéssel gyanúsított minden állami alkalmazott esetét ki kell vizsgálni, eljárást kell indítani, és a bűnösség megállapítása esetén megfelelő büntetést kell kiszabni.

Védelem és segítségnyújtás

7. Az emberkereskedelem áldozatai nem vehetők őrizetbe, illetve nem indulhat ellenük büntetőeljárás a tranzit- vagy célországba történt jogellenes belépésük vagy ott-tartózkodásuk miatt, vagy azon az alapon, hogy jogellenes cselekményekben működtek közre, feltéve, hogy e közreműködés egyenes következménye annak, hogy az emberkereskedelem áldozatai.
8. Az államoknak biztosítaniuk kell, hogy az emberkereskedelem áldozatai védelemben részesüljenek a további kizsákmányolás vagy ártalom ellen, és megfelelő fizikai és pszichológiai gondoskodáshoz jussanak. E védelem és gondoskodás nem tehető függővé attól, hogy az emberkereskedelem alanya együttműködési képességet és hajlandóságot mutat-e a jogi eljárások során.

---

¹ A jelen Elvekben és iránymutatásokban alkalmazott 'emberkereskedelem' fogalmon a következőket kell érteni: személyek toborzása, szállítása, átadása, rejtegetése vagy átvétele fenyegetéssel, vagy erőszak alkalmazása útján, vagy más kényszer alkalmazásával, elrablással, csalással, megfélemlítéssel, hatalommal vagy kiszolgáltatott helyzettel való visszaéléssel, továbbá anyagi ellenszolgáltatás vagy előnyök nyújtása vagy elfogadása, a célból, hogy egy másik személy felett felügyeletet gyakorló személy beleegyezését elnyerjék kizsákmányolás céljából. A kizsákmányolás fogalmába tartozik különösen mások prostituálásának kihasználása vagy a szexuális rabszolgaság más formái, a kényszermunka vagy kikényszerített szolgáltatás, a rabszolgaság vagy az ahhoz hasonló gyakorlat, a szolgaság vagy szervek eltávolítása. (Forrás: Az Egyesült Nemzetek határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni Egyezményének kiegészítő Jegyzőkönyve az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről, 3. (a) cikk).

9. Az emberkereskedők ellen indított büntető-, polgári vagy más eljárás időtartama alatt az emberkereskedelem áldozatai részére jogi és más típusú segítséget kell nyújtani. Az államok feladata, hogy a jogi eljárások időtartama alatt az áldozatokat és tanúkat védelemben részesítsék és ideiglenes tartózkodási engedéllyel lássák el.
10. Fel kell ismerni és azonosítani kell az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatait. A gyermek mindenképp felett álló érdekét kell mindvégig szem előtt tartani. Az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatai részére megfelelő segítséget és védelmet kell nyújtani, valamint teljes mértékben tekintetbe kell venni különösen sérülékeny helyzetüket, jogait és szükségleteiket.
11. Mind a fogadó állam, mind a származási ország köteles biztosítani, hogy az emberkereskedelem áldozatai biztonságos (és amennyire lehetséges, önkéntes) módon térhessenek vissza hazájukba. Az emberkereskedelem áldozatainak a hazatérés helyett más jogszerű alternatívát kell ajánlani, ha alaposan feltételezhető, hogy a hazatérés a személy és/vagy családja biztonságára nézve súlyos kockázatot jelentene.

Kriminalizáció, büntetés és jogorvoslat

12. Az államok kötelessége, hogy olyan jogalkotási és egyéb intézkedéseket fogadjanak el, amelyek szükségesek lehetnek az emberkereskedelem, részcselekményei² és a kapcsolódó magatartások³ bűncselekménnyé nyilvánításához.
13. Az államok feladata, hogy az emberkereskedelmet, valamint részcselekményeit és a kapcsolódó magatartásokat hatékonyan kivizsgálják, a cselekmények miatt eljárást indítsanak, és azokat elbírálják, függetlenül attól, hogy azokat kormányzati vagy nem-állami szereplők követték el.
14. Az államok feladata biztosítani, hogy az emberkereskedelem, valamint részcselekményei és a kapcsolódó bűncselekmények a nemzeti jog és a kiadatási egyezmények értelmében kiadatást megalapozó bűncselekménynek minősüljenek. Az államoknak együtt kell működniük annak érdekében, hogy a nemzetközi jogi szabályoknak megfelelő kiadatási eljárások kerüljenek alkalmazásra.
15. Az emberkereskedelem, valamint részcselekményei vagy a kapcsolódó bűncselekmények elkövetésében bűnösnek talált természetes és jogi személyeket hatékony és arányos szankciókkal kell sújtani.
16. Megfelelő esetben az államoknak az emberkereskedelemben részt vevő természetes és jogi személyek vagyont zárolni kell és el kell kobozni. Az elkobzott javakat lehetőség szerint az emberkereskedelem áldozatainak támogatására és kártalanítására kell fordítani.
17. Az államok feladata biztosítani az emberkereskedelem áldozatainak hozzáférését hatékony és megfelelő jogorvoslatokhoz.

---

² A jelen Elvek és iránymutatások alkalmazása céljából az emberkereskedelem „részcselekményei” és „rész-bűncselekményei” a 18 éven felüli személyek fenyegetés, kényszer, erőszak vagy megfélemlítés által történő toborzását, szállítását, átruházását, bűjtését vagy átvételét jelentik, kizsákmányolás céljából. A 18 éven aluli személyek toborzása, szállítása, átruházása, bűjtése vagy átvétele a gyermekkereskedelem részcselekményének vagy rész-bűncselekményének tekintendő. (Forrás: Az Egyesült Nemzetek határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni Egyezményének kiegészítő Jegyzőkönyve az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről, 3. (a) és (c) cikk.)

³ A jelen Elvek és iránymutatások alkalmazása céljából az emberkereskedelemhez kapcsolódó magatartások és bűncselekmények kiterjednek a mások prostituálásának kizsákmányolására, vagy a szexuális kizsákmányolás más formáira, kényszmunkára vagy szolgáltatásokra, rabszolgatartásra vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatokra, mások leigázására. (Forrás: Az Egyesült Nemzetek határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni Egyezményének kiegészítő Jegyzőkönyve az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről, 3. (a) cikk.)

Ajánlott iránymutatások az emberi jogok és az emberkereskedelem kapcsolatán

1. sz. iránymutatás: Az emberi jogok védelmének ösztönzése és védelme

Az emberi jogi jogsértések egyaránt okai és következményei az emberkereskedelemnek. Ennek megfelelően alapvető fontosságú, hogy az emberkereskedelem megelőzése és megállítása érdekében tett intézkedések középpontjában az emberi jogok védelme álljon. Az emberkereskedelem elleni lépések nem járhatnak az emberi jogok és az emberi méltóság sérelmével, különösen nem az emberkereskedelem áldozatainak, a migránsok, belső menekültek, menekültek és menedékkérők jogainak sérelmével.

Az államok, és – amennyiben releváns – a kormányközi és nem-kormányzati szervezetek tegyék megfontolás tárgyává az alábbiakat:

1. megfelelő intézkedéseket tegyenek annak biztosítására, hogy az emberkereskedelem megelőzésére és leküzdésére tett intézkedések ne járnak senkinek, így az emberkereskedelem áldozatainak jogainak sérelmével.
2. az emberkereskedelem elleni jogalkotás, politikák és programok kialakítása során beszerezzék az igazságszolgáltatási és jogalkotó testületek, az emberi jogok védelmével foglalkozó nemzeti intézmények és a civil társadalom releváns szektorainak véleményét.
3. az emberkereskedelem megállítására nemzeti akcióterveket dolgozzanak ki. E folyamat az emberkereskedelem leküzdését, illetve az emberkereskedelem áldozatainak támogatásában részt vevő kormányzati intézmények és a civil társadalom releváns szereplői közötti kapcsolatok és partnerség kialakítását is elősegíti.
4. fordítsanak kiemelt figyelmet arra, hogy a nemi alapú diszkrimináció kérdését szisztematikusan módon közelítsék meg az emberkereskedelem-ellenes intézkedések iránti javaslatok kapcsán, annak érdekében, hogy biztosítsák ezen intézkedések diszkrimináció-mentes alkalmazását.
5. védelmezzék valamennyi ember szabad mozgáshoz való jogát, és biztosítsák, hogy az emberkereskedelem elleni intézkedések nem sértik e jogot.
6. biztosítsák, hogy az emberkereskedelem ellen hozott jogszabályok, politikák, programok és intézkedések nem hassanak hátrányosan valamennyi ember – beleértve az emberkereskedelem áldozatainak – azon alapvető jogára, hogy a nemzetközi menedékjogi szabályozás értelmében menedéket keressen és élvezzen az üldözés elől, különösen a visszaküldés tilalmának hatékony alkalmazása révén.
7. alakítsanak ki az emberkereskedelem elleni jogszabályok, politikák, programok és intézkedések az emberi jogok érvényesülésére gyakorolt hatásának monitorozására alkalmas mechanizmusokat. Megfontolandó, hogy – ahol lehetséges – e feladatot az emberi jogok érvényesítésére létrejött független nemzeti intézmények hatáskörébe utalják. Az emberkereskedelem áldozatainak érdekében tevékenykedő nem-kormányzati szervezeteket arra kell ösztönözni, hogy vegyenek részt az emberkereskedelem elleni intézkedéseknek az emberi jogok érvényesülésére gyakorolt hatásának monitorozásában és értékelésében.
8. nyújtsanak részletes információt az ENSZ égisze alatt működő, az emberi jogi egyezmények érvényesülését figyelemmel kísérő testületek részére készített

rendszeres jelentésekben az emberkereskedelem megelőzésére és leküzdésére tett intézkedésekről.⁴

9. biztosítsák, hogy az emberkereskedelemmel kapcsolatos kétoldalú, regionális és nemzetközi együttműködési megállapodások, valamint egyéb jogszabályok és politikák nem érintik az államok nemzetközi jogból, így az emberi jogokból, a humanitárius jogból és a menedékjogból fakadó jogait, kötelezettségeit és feladatait.
10. nyújtsanak technikai és anyagi támogatást az államoknak és a civil társadalom megfelelő szektorainak annak érdekében, hogy azok az emberi jogi normákon alapuló emberkereskedelem-ellenes stratégiákat dolgozzanak ki és hajtsanak végre.

2. sz. iránymutatás: Az emberkereskedelem áldozatainak és az emberkereskedőknek az azonosítása

Az emberkereskedelem jóval több a személyek anyagi haszonszerzés miatti szervezett szállításánál. A migránsok csempészésétől az különbözteti meg az emberkereskedelmet, hogy az utóbbi esetben jelen van egy kritikus tényező: az erőszak, kényszer és/vagy megfélemlítés, amely a folyamat egy szakaszát vagy egészét jellemzi (például a kizsákmányolás céljából alkalmazott erőszak, kényszer vagy megfélemlítés). Előfordul ugyan, hogy az embercsempészetet az emberkereskedelemtől elválasztó egyéb elemek nyilvánvalóak, gyakran azonban részletes vizsgálat nélkül nehéz a különbséget bizonyítani. Az emberkereskedelem áldozatainak megfelelő azonosításának elmaradása az adott személyek esetében további jogsértéshez vezethet. Következésképpen az államok kötelesek biztosítani, hogy az azonosítás ténylegesen megtörténjen.

Az államok arra is kötelesek, hogy megfelelő gondossággal járjanak el az emberkereskedők⁵ azonosítása érdekében, beleértve azon személyeket is, akik az emberkereskedelem áldozatainak ellenőrzésében és kizsákmányolásában vesznek részt.

Az államok, és – amennyiben releváns – a kormányközi és nem-kormányzati szervezetek tegyék megfontolás tárgyává az alábbiakat:

1. dolgozzanak ki iránymutatásokat és eljárásokat az érintett állami hatóságok és tisztségviselők (például rendőrség, határőrség, bevándorlási tisztségviselők) és azok részére, akik az irreguláris migránsok felderítésében, őrizetbe vételében, fogadásában és ügyeik kezelésében részt vesznek, az emberkereskedelem áldozatainak gyors és pontos azonosítása céljából.
2. nyújtsanak megfelelő képzést az érintett állami hatóságok és tisztségviselők részére az emberkereskedelem áldozatainak azonosításához és a fent említett iránymutatások és eljárások helyes alkalmazásához.
3. biztosítsák az együttműködést az érintett állami hatóságok, tisztségviselők és nem-kormányzati szervezetek között az emberkereskedelem áldozatainak azonosítása és

---

⁴ Az emberi jogi egyezmények érvényesülését figyelemmel kísérő testületnek számít az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága, a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága, a Nőkkel Szemben Alkalmazott Diszkrimináció Kiküszöbölésére létrehozott bizottság, a Faji Diszkrimináció Kiküszöbölésére létrehozott bizottság, a Kínzás Elleni Bizottság, és a Gyermekek Jogainak Bizottsága.

⁵ Az „emberkereskedő” fogalma jelen Elvek és iránymutatások alkalmazásában a beszerzőkre, szállítókra vonatkozik, azokra, akik az emberkereskedelem áldozatai felett ellenőrzést gyakorolnak, azokra, akik kizsákmányoló helyzetbe taszítják és/vagy abban tartják áldozataikat, azokra, akik ezekkel összefüggő bűncselekményekben vesznek részt és azokra, akik közvetlenül vagy közvetve profitálnak az emberkereskedelemből, annak részecselekményeiből és a kapcsolódó magatartásokból.

támogatása érdekében. Ezen együttműködés szervezését és végrehajtását célszerű formalizálni a hatékonyság maximalizálása érdekében.

4. határozzák meg a beavatkozáshoz leginkább megfelelő helyzeteket abból a célból, hogy felhívják a migránsok, valamint a potenciális migránsok figyelmét az emberkereskedelem lehetséges veszélyeire és következményeire, illetve kellő információt bocsássanak rendelkezésükre, arra az esetre, ha segítségre lenne szükségük.
5. biztosítsák, hogy az emberkereskedelem áldozatai ellen nem indul eljárás az idegenrendészeti szabályok megsértése vagy az olyan tevékenységekben való részvételük miatt, amely egyenes következménye annak, hogy az emberkereskedelem áldozataivá váltak.
6. biztosítsák, hogy az emberkereskedelem áldozatait semmilyen körülmények között nem tartják őrizetben idegenrendészeti szabályok értelmében vagy másfajta szabadságmegvonás alatt.
7. biztosítsák, hogy az emberkereskedelem áldozatai és az embercsempészek révén érkezett menedékkérők által benyújtott menedékjogi kérelmek átvételére és feldolgozására megfelelő eljárás áll rendelkezésre és a visszaküldés tilalmának elvét minden körülmények között tiszteletben tartják és érvényre juttatják.

3. sz. iránymutatás: Kutatás, elemzés, értékelés és terjesztés

A hatékony és realiztikus emberkereskedelem-ellenes stratégiáknak pontos és aktuális információkon, tapasztalatokon és elemzésen kell alapulniuk. Kiemelkedő fontosságú, hogy a stratégiák kidolgozásában és végrehajtásában részt vevő valamennyi szereplő a kulcskérdéseket tisztán értse.

A média fontos szerepet játszik abban, hogy a nyilvánosság jobban megértse az emberkereskedelem jelenségét. E feladatát pontos információk nyújtásával és a szakmai etikai normák tiszteletben tartásával kell teljesítenie.

Az államok, és – amennyiben releváns – a kormányközi és nem-kormányzati szervezetek tegyék megfontolás tárgyává az alábbiakat:

1. fogadják el és következetesen alkalmazzák az emberkereskedelemnek a Palermói Jegyzőkönyvben⁶ foglalt és nemzetközileg elfogadott meghatározását.
2. standardizálják az emberkereskedelemmel és azon mozgásokkal (pl. migránsok csempészete) kapcsolatos statisztikai információgyűjtést, amelyekre jellemzőek az emberkereskedelem elemei.

---

⁶ Az Egyesült Nemzetek határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni Egyezményének az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről kiegészítő Jegyzőkönyve (Palermói Jegyzőkönyv) meghatározása szerint az emberkereskedelem fogalma: „személyek toborzása, szállítása, átadása, rejtegetése vagy átvétele fenyegetéssel, vagy erőszak alkalmazása útján, vagy más kényszer alkalmazásával, elrablással, csalással, megtévesztéssel, hatalommal vagy kiszolgáltatott helyzettel való visszaéléssel, továbbá anyagi ellenszolgáltatás vagy előnyök nyújtása vagy elfogadása, a célból, hogy egy másik személy felett felügyeletet gyakorló személy beleegyezését elnyerjék kizsákmányolás céljából. A kizsákmányolás fogalmába tartozik különösen mások prostituálásának kihasználása vagy a szexuális rabszolgaság más formái, a kényszermunka vagy kikényszerített szolgáltatások, rabszolgaság vagy az ahhoz hasonló gyakorlat, a szolgaság vagy szervek eltávolítása.” (3. (a) cikk). A Jegyzőkönyv továbbá kimondja, hogy „Gyermek kizsákmányolás céljából történő toborzása, szállítása, átadása, rejtegetése vagy átvétele emberkereskedelemnek minősül még akkor is, ha az nem járt az ezen cikk (a) pontjában leírtak alkalmazásával” (3. (c) cikk).

3. biztosítsák, hogy az emberkereskedelem áldozatairól gyűjtött adatok kor, nem, etnikai hovatartozás és más releváns jellemzők szerinti bontásban áll rendelkezésre.
4. végeztessenek az emberkereskedelemmel kapcsolatos kutatási tevékenységet, illetve támogassák és koordinálják azt. A kutatások szilárd etikai elveken nyugodjanak, beleértve az emberkereskedelem áldozatai azon igényének tiszteletben tartását, hogy ne érje őket ismételt trauma. Biztosítani kell, hogy a kutatási módszertan és az értelmezési technikák a legkiválóbbak legyenek.
5. figyelemmel kísérjék és értékeljék az emberkereskedelem elleni jogszabályok, politikák és intézkedések céljait, valamint azok valóságos hatását. Különösen fontos, hogy különbséget tegyenek az emberkereskedelmet ténylegesen csökkentő intézkedések és azon lépések között, amelyek esetleg a problémát egyik helyről vagy csoportról pusztán egy másikra terhelik.
6. ismerjék fel, hogy az emberkereskedelem túlélői – szigorúan önkéntes alapon – értékes módon járulhatnak hozzá az emberkereskedelem elleni intézkedések kidolgozásához és végrehajtásához, valamint azok hatásának értékeléséhez.
7. ismerjék fel, hogy a nem-kormányzati szervezetek központi szerepet játszhatnak az emberkereskedelem elleni rendészeti fellépés fejlesztésében azáltal, hogy az érintett hatóságok részére az emberkereskedelem előfordulásairól és mintáiról információt nyújtanak, figyelembe véve az emberkereskedelem áldozatainak titoktartás iránti igényét.

4. sz. iránymutatás: A megfelelő jogi keretek biztosítása

Az emberkereskedelem elleni harc egyik legfőbb akadálya az emberkereskedelemmel kapcsolatos részletes és/vagy megfelelő nemzeti jogi szabályozás hiánya. Sürgős szükség van a jogi fogalmak, eljárások és együttműködés nemzeti és regionális szintű, a nemzetközi joggal összhangban álló harmonizációjára. A releváns nemzetközi jogi dokumentumokkal és normákkal összhangban álló megfelelő jogi szabályozási keretek kialakítása fontos szerepet játszik az emberkereskedelem és az ehhez kapcsolódó kizsákmányolás megelőzésében.

Az államoknak meg kell fontolniuk, hogy:

1. alkossanak a nemzetközi standardokkal összhangban álló nemzeti jogszabályokat, vagy ez irányba módosítsák azokat annak érdekében, hogy a nemzeti jogi szabályozás az emberkereskedelem bűncselekményének pontos definícióját tartalmazza, és részletes iránymutatást nyújtson annak egyes büntethető elemeivel kapcsolatban. Az emberkereskedelem definíciója kiterjed olyan gyakorlatra is, mint például az adósrabszolgaság, a kényszermunka vagy a kényszerprostitúció – e magatartásokat is büntetni kell.
2. alkossanak olyan jogszabályokat, amelyek a természetes személyek emberkereskedelmet megvalósító cselekményeiért való felelősség mellett kiterjednek a jogi személyek közigazgatási, polgári jogi és – ahol szükséges – büntető jogi felelősségére is.
3. alkossanak olyan jogszabályi rendelkezéseket, amelyek hatékony és arányos büntetőjogi szankciókat írnak elő (beleértve a kiadatást megalapozó szabadságvesztés büntetését is). Ahol releváns, a jogi szabályozásnak további büntetést kell kilátásba helyeznie az emberkereskedelem minősített esetét megvalósító elkövetőkre, így a gyermekkereskedelmet is tartalmazó cselekmények elkövetőire, vagy az állami tisztségviselők által közvetlenül vagy bűnrészesként elkövetett bűncselekményekre.

4. alkossanak olyan szabályozást, amelynek értelmében elkobozhatóvá válik az emberkereskedelemhez vagy annak kapcsolódó cselekményeihez használt eszköz vagy az abból származó vagyon. Amennyiben lehetséges, a jogi szabályozás mondja ki, hogy az elkobzott vagyont az emberkereskedelem áldozatainak javára használják fel. Megfontolandó kártérítési alap létrehozása az emberkereskedelem áldozatai részére, és az elkobzott vagyontárgyaknak az alap finanszírozására való felhasználása.
5. biztosítsák, hogy a jogi szabályozás megakadályozza büntetőeljárás megindítását az emberkereskedelem áldozatai ellen, őrizetbe vételüket vagy elítélésüket jogellenes határátlépés vagy tartózkodás miatt, vagy az olyan tevékenységekben való részvételük miatt, amely egyenes következménye annak, hogy az emberkereskedelem áldozataivá váltak.
6. biztosítsák, hogy az emberkereskedelem elleni jogalkotás kiterjed az emberkereskedelem áldozatainak védelmére; e védelemnek ki kell terjednie a gyorsított eljárásban történő kitoloncolásra vagy visszaküldésre is abban az esetben, ha alapos okkal feltételezhető, hogy a kitoloncolás vagy hazautaztatás az emberkereskedelem áldozata és/vagy családja számára jelentős biztonsági kockázattal jár.
7. biztosítsanak védelmet a jogi szabályozás szintjén az emberkereskedelem azon áldozatainak, akik önként együttműködnek a rendészeti hatóságokkal, így biztosítsák azt a jogot is, hogy a jogi eljárások időtartamára a célszországban jogszerűen tartózkodhassanak.
8. biztosítsák a gyakorlatban, hogy az emberkereskedelem áldozatai az általuk értett nyelven jogi információban és segítségben, valamint az azonnali szükségleteik kielégítésére alkalmas, megfelelő színvonalú szociális támogatásban részesüljenek. Az államokban gondoskodniuk kell arról, hogy az információhoz, segítségnyújtáshoz és azonnali támogatáshoz való jogosultság megszerzése ne diszkrecionális alapon történjen, hanem az emberkereskedelem áldozataként azonosított valamennyi személy jogosult legyen hozzájutni.
9. gondoskodjanak arról, hogy jogszabály rögzítse az emberkereskedelem áldozatainak jogát az állítólagos emberkereskedők ellen polgári jogi keresetre.
10. alkossanak jogszabályt a tanúvédelem biztosítására.
11. alkossanak jogszabályt a közszférának az emberkereskedelemben és az ahhoz kapcsolódó kizsákmányolásban való részvétele vagy bűnrészessége miatti büntetések alkalmazására.

5. sz. iránymutatás: A megfelelő rendészeti fellépés biztosítása

Bizonyított ugyan, hogy a világ egyes régióiban növekszik az emberkereskedelem, mégis kevés emberkereskedőt sikerül elfogni. A rendészet hatékonyságának fokozása csökkenti az emberkereskedők tevékenységét, és így közvetlen hatást gyakorol a keresletre.

Az emberkereskedelem problémájára adott megfelelő rendészeti fellépés azon is múlik, hogy az emberkereskedelem áldozatai és más tanúk mennyire hajlandóak együttműködni. Számos esetben az emberek nem akarják, vagy nem tudják az emberkereskedőket feljelenteni, vagy tanúként segítséget nyújtani, mivel nem bíznak a rendőrségben és az igazságszolgáltatási rendszerben, illetve hiányzik a védelem hatékony mechanizmusa. E problémát fokozza, ha a rendészeti szervek tisztviselői emberkereskedelemben vesznek részt vagy pártolják azt. Határozott lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy e részvételt felderítsék, eljárást indítsanak, és büntetést szabjanak ki. E mellett a rendészeti szervek tisztviselőit is ki kell képezni az áldozatok

biztonsága szavatolásának alapvető követelményére. A nyomozó ez irányú felelősségét másra nem háríthatja át.

Az államok, és – amennyiben releváns – a kormányközi és nem-kormányzati szervezetek tegyék megfontolás tárgyává az alábbiakat:

1. hívják fel a rendészeti hatóságok és tisztségviselők figyelmét arra, hogy elsődleges kötelességük az emberkereskedelem áldozatai biztonságának és pillanatnyi jólétének biztosítása.
2. gondoskodjanak arról, hogy a rendészeti szervek munkatársait megfelelő képzésben részesítsék az emberkereskedelemmel kapcsolatos esetek felderítésében és vizsgálatában. E képzés során ki kell térni az emberkereskedelem áldozatainak, különösen a nők és gyermekek speciális szükségleteire. A képzésnek kifejezésre kell juttatnia, hogy az emberkereskedelem áldozatainak és más személyeknek nyújtott ösztönzők gyakorlati szempontból igen értékesek lehetnek annak elérésére, hogy azok feljelentést tegyenek az emberkereskedők ellen. A képzés relevánsabbá és hatékonyabbá tétele érdekében megfontolandó nem-kormányzati szervezetek bevonása a képzésbe.
3. biztosítsanak a rendészeti szervek számára megfelelő nyomozati hatáskört és technikákat annak érdekében, hogy az emberkereskedelemmel gyanúsított személyek ellen hatékony nyomozást és büntetőeljárást folytathassanak. Az államok ösztönözzék és támogassák azon pro-aktív nyomozási technikák kidolgozását, amelyek nem támaszkodnak túlzottan az áldozatok tanúvallomására.
4. hozzanak létre (férfiakból és nőkből álló) speciális emberkereskedelem-elleni egységeket az alkalmasság és a szakértelem kialakításának ösztönzése érdekében.
5. garantálják, hogy az emberkereskedők álljanak az emberkereskedelem elleni stratégiák középpontjában, és a rendészeti fellépés nem teszi ki az emberkereskedelem áldozatait annak a veszélynek, hogy a helyzetükből fakadó bűncselekmények elkövetése miatt büntetik meg őket.
6. intézkedjenek annak érdekében, hogy a „mentési” műveletek során ne sérüljön az emberkereskedők áldozatainak joga és méltósága. E műveletekre csak abban az esetben kerülhet sor, ha az ily módon kiszabadított személyek szükségleteinek ellátására megfelelő eljárások állnak rendelkezésre.
7. hívják fel a rendőrség, ügyészség, idegenrendészeti hatóságok és igazságszolgáltatási szervek, illetve a szociális és közegészségügyi dolgozók figyelmét az emberkereskedelem problémájára, és speciális képzés útján biztosítják az emberkereskedelem áldozatainak azonosítását, az emberkereskedelem megelőzését és az áldozatok jogainak védelmét.
8. megfelelő intézkedéseket tegyenek annak érdekében, hogy az emberkereskedelem áldozatai védelemben részesüljenek a nyomozás és a bírósági tárgyalás időtartama alatt, illetve bármely további időszakban, amikor az áldozat biztonsága ezt megkívánja. A védelmi programok a következő elemek összességét vagy egy részét tartalmazhatják: a célországban található biztonságos hely meghatározása; független jogi segítségnyújtáshoz való hozzáférés; a személyazonosság titkos kezelése a jogi eljárások során.
9. ösztönözzék a rendészeti szerveket, hogy működjenek együtt a nem-kormányzati szervezetekkel annak érdekében, hogy az emberkereskedelem áldozatai megfelelő támogatáshoz és segítségnyújtáshoz jussanak.

6. sz. iránymutatás: Az emberkereskedelem áldozatainak védelme és támogatása

Az emberkereskedelem ciklusa nem szakítható meg anélkül, hogy az emberkereskedelem áldozatainak jogaira és szükségleteire kellő figyelmet fordítanánk. Valamennyi áldozatot - megkülönböztetés nélkül - megfelelő védelemben és támogatásban kell részesíteni.

Az államok, és – amennyiben releváns – a kormányközi és nem-kormányzati szervezetek tegyék megfontolás tárgyává az alábbiakat:

1. a nem-kormányzati szervezetekkel együttműködésben biztosítsanak az emberkereskedelem áldozatainak szükségleteit kielégítő, biztonságos szállást. A szállás biztosítása nem függhet attól, hogy az áldozat hajlandó-e büntetőeljárás keretében bizonyítékot szolgáltatni. Az emberkereskedelem áldozatai nem tarthatók fogva idegenrendészeti fogdákbán, más fogva tartásra szolgáló intézményben vagy hajléktalan szállón.
2. a nem-kormányzati szervezetekkel együttesen biztosítsák, hogy az emberkereskedelem áldozatai hozzáférjenek az egészségügyi alapellátáshoz és tanácsadáshoz. Az emberkereskedelem áldozatai nem kötelezhetőek az ilyen típusú támogatás és segítség elfogadására, továbbá nem kötelezhetőek egészségügyi szűrővizsgálaton való részvételre sem, így HIV/AIDS-tesztre sem.
3. biztosítsák, hogy az emberkereskedelem áldozatai tájékoztatást kapjanak arról a jogukról, hogy kapcsolatba léphetnek az állampolgárságuk szerinti ország diplomáciai és konzuli képviselőivel. A nagykövetségi és konzulátusi dolgozók részére is megfelelő képzést kell nyújtani az emberkereskedelem áldozataitól érkező információ- és segítségnyújtási megkeresésekre adandó válaszokról. E rendelkezés alól kivételt képeznek az emberkereskedelem áldozatává vált menedékkérők.
4. biztosítsák, hogy azon jogi eljárások, amelyekben az emberkereskedelem áldozatai részt vesznek, nem hátrányosak a jogaikra, méltóságukra, testi vagy lelki épségükre.
5. nyújtsanak jogi vagy más fajta segítséget az emberkereskedelem áldozatainak az emberkereskedők vagy kizsákmányolók ellen folyó büntető, polgári vagy egyéb eljárásokban. Az áldozatoknak az általuk értett nyelven kell tájékoztatást nyújtani.
6. gondoskodjanak arról, hogy az emberkereskedelem áldozatait hatékonyan megvédjék az emberkereskedőktől és a velük kapcsolatban állóktól származó mindenféle ártalomtól, fenyegetéstől vagy megfélemlítéstől. E célból tilos az emberkereskedelem áldozatainak személyazonosságát felfedni a nyilvánosság előtt, és a lehető legnagyobb mértékben óvni kell az áldozatok személyiségi jogait, figyelembe véve mindazonáltal bármely gyanúsítottak is a tisztességes eljáráshoz fűződő jogait. Az emberkereskedelem áldozatait előzetesen és teljes körűen tájékoztatni kell arról, hogy milyen nehézségekbe ütközhet személyazonosságuk titokban tartása, és tilos bennük hamis vagy alaptalan várokozásokat kelteni a rendészeti szervek ezirányú lehetőségeivel kapcsolatban.
7. gondoskodjanak az emberkereskedelem áldozatainak biztonságos és lehetőség szerint önkéntes hazatéréséről, és bizonyos körülmények (pl. a megtorlás megelőzésére vagy amennyiben valószínűsíthető az ismételt áldozattá válás veszélye) fennállása esetén tájékoztassanak arról, milyen lehetőségek állnak rendelkezésre az áldozat célországban való letelepedésére vagy egy harmadik országba való áttelepítésére.
8. a nem-kormányzati szervezetekkel együttműködésben biztosítsák, hogy az emberkereskedelem származási országukba visszatérő áldozatai részesülnek az épségük és társadalmi integrációjuk biztosításához, illetve az újbóli áldozattá válás

megelőzéséhez szükséges segítségnyújtásban és támogatásban. Az emberkereskedelem hazatérő áldozatai tekintetében lépéseket kell tenni annak biztosítása érdekében, hogy megfelelő testi és lelki egészségügyi ellátásban, valamint lakhatási, oktatási és foglalkoztatási szolgáltatásokban részesüljenek.

7. sz. iránymutatás: Az emberkereskedelem megelőzése

Az emberkereskedelem megelőzésére kidolgozott stratégiák vegyék megfelelően figyelembe a keresletet, amely az emberkereskedelem kiváltó oka. Az államoknak és a kormányközi szervezeteknek továbbá figyelembe kell venniük az emberkereskedelem áldozatává válást előmozdító tényezőket, így például az egyenlőtlenséget, szegénységet, valamint a diszkrimináció és az előítéletek valamennyi formáját. A hatékony stratégiák kiindulópontja a meglévő tapasztalat és a pontos információ legyen.

Az államok, együttműködésben a kormányközi és nem-kormányzati szervezetekkel, és – ahol releváns – a fejlesztési együttműködési politikák és programok keretében fontolják meg az alábbiakat:

1. elemezzék azon tényezőket, amelyek a kizsákmányoló jellegű szexuális szolgáltatásokra és kizsákmányoló jellegű foglalkoztatásra teremtenek keresletet, és tegyenek erőteljes jogalkotási, politika-formálási és egyéb lépéseket e kérdések megoldására.
2. dolgozzanak ki olyan programokat, amelyek megélhetési alternatívákat kínálnak, beleértve az alapfokú oktatást, készségfejlesztést és írástudatlanság leküzdését, különös tekintettel a nőkre és más hagyományosan hátrányos helyzetű csoportokra.
3. fejlesszék a gyermekek számára hozzáférhető oktatási lehetőségeket és fokozzák az iskolalátogatottság szintjét, különös tekintettel a leánygyermekekre.
4. biztosítsák, hogy a potenciális migránsok, különösen a nők, megfelelő tájékoztatásban részesüljenek a migrációval járó kockázatokról (pl. kizsákmányolás, adósrabszolgaság, egészségügyi és biztonsági kérdések, beleértve a HIV/AIDS veszélyét), illetve a jogszerű, nem kizsákmányoló jellegű migrációs lehetőségekről.
5. dolgozzanak ki a lakosságot megcélzó olyan információs kampányokat, amelyek fokozzák a tudatosságot az emberkereskedelemmel járó veszélyekkel kapcsolatban. E kampányok vegyék figyelembe az emberkereskedelem kapcsán felmerülő összetett problémákat, illetve azon okokat, amelyek miatt az emberek potenciálisan veszélyes migrációs döntéseket kényszerülnek meghozni.
6. vizsgálják felül és módosítsák azon politikákat, amelyek esetleg arra kényszerítik az embereket, hogy a munkakeresés miatti irreguláris és veszélyes migrációt válasszák. E folyamat során vizsgálják meg az elnyomó és/vagy diszkriminatív természetű állampolgársági, tulajdonjogi, bevándorlási, kivándorlási és külföldi munkavállalókra vonatkozó jogszabályaiknak a nők helyzetére gyakorolt hatását.
7. vizsgálják meg, hogyan növelhető a jogszerű, jövedelemszerzést lehetővé tevő és nem kizsákmányoló jellegű munkaerő-piaci migrációt teremtő lehetőségek köre. A munkaerő-piaci migráció állam általi ösztönzése szoros összefüggésben áll azzal, hogy létezik-e a migráns munkavállalók jogait védő szabályozási és felügyeleti mechanizmus.
8. megelőző intézkedésként erősítsék meg a rendészeti szervek hatáskörét az emberkereskedelemben részt vevők letartóztatása és az ellenük indítandó büntetőeljárások lefolytatása terén. Ennek keretében azt is biztosítani kell, hogy a rendészeti szervek tiszteletben tartsák a jogszabályokból eredő kötelezettségeiket.

9. fogadjanak el a kiszolgáltatottságot csökkentő olyan intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy valamennyi személyt ellátnak megfelelő születési, állampolgársági és házassági iratokkal.

8. sz. iránymutatás: Az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatainak védelmét és támogatását célzó speciális intézkedések

Az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatai által elszenvedett nagyfokú testi, lelki és pszicho-szociális ártalom, valamint a kizsákmányolás terén való fokozott kiszolgáltatottságuk szükségessé teszi, hogy a jogszabályok, illetve az emberkereskedelem ellenes politikák, programok és intézkedések e csoporttal a felnőtt áldozatoktól elkülönülten foglalkozzanak. Az emberkereskedelem gyermekkorú áldozataival kapcsolatos valamennyi lépés középpontjában a gyermek mindenek felett álló érdeke legyen, függetlenül attól, hogy a lépéseket állami vagy privát szociális-jóléti intézmények, bíróságok, közigazgatási hatóságok vagy jogalkotó testületek hajtják végre. Az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatai számára megfelelő segítségnyújtást és védelmet kell biztosítani, illetve speciális jogaikra és szükségleteikre teljes mértékben tekintettel kell lenni.

A 6. sz. iránymutatásban foglalt intézkedéseken túl az államok, és – amennyiben releváns – a kormányközi és nem-kormányzati szervezetek tegyék megfontolás tárgyává az alábbiakat:

1. biztosítsák, hogy a jogi szabályozásban és a politikákban alkalmazott gyermekkereskedelem fogalom tükrözi a gyermekek speciális garanciák és gondoskodás iránti szükségletét, beleértve a megfelelő jogvédelmet. A Palermói Jegyzőkönyv rendelkezései értelmében, amennyiben az érintett személy gyermekkorú, az emberkereskedelem definíciója nem tartalmazza a megtévesztésre, erőszakra, kényszerítésre utaló bizonyítékok előírását.
2. biztosítsák olyan eljárások alkalmazását, amelyek lehetővé teszik az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatainak gyors azonosítását.
3. biztosítsák, hogy emberkereskedelem gyermekkorú áldozatait ne fenyegetse büntetőeljárás vagy a helyzetükből fakadó bűncselekmények elkövetése miatt kiszabható egyéb szankció.
4. amennyiben a gyermeket nem kíséri rokona vagy gyámja, gondoskodjanak arról, hogy azonosítsák és megtalálják a gyermek családtagjait. Kockázatelemzést és a gyermekkel való konzultációt követően lépéseket kell tenni, hogy az emberkereskedelem gyermekkorú áldozata minél hamarabb egyesülhessen családjával, amennyiben a gyermek mindenek felett álló érdeke ezt kívánja.
5. amennyiben a gyermek nem küldhető vissza biztonságosan a családjához, vagy ha a gyermek mindenek felett álló érdeke nem a visszaküldés, megfelelő megoldást kell találni az áldozat gyermek jogait és méltóságát tiszteletben tartó gondoskodás biztosítása érdekében.
6. a fenti két bekezdésben említett helyzetekben biztosítani kell, hogy a vélemény kialakítására képes gyermek az őt érintő valamennyi kérdésben szabadon kifejtse a véleményét; különösen a családjához való visszaküldésre vonatkozó döntéssel kapcsolatban fontos, hogy a gyermek véleményét – korának és érettségének megfelelően – kellően tekintetbe vegyék.

7. fogadjanak el speciális politikákat és programokat az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatainak védelme és támogatása érdekében. A gyermekeknek megfelelő testi, lelki, jogi, oktatási, lakhatási és egészségügyi segítséget kell nyújtani.
8. fogadják el az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatai jogainak és érdekeinek megóvásához szükséges intézkedéseket az állítólagos elkövetők ellen folyó büntetőeljárás valamennyi szakaszában, valamint a kártérítési eljárások alatt.
9. kellően óvják, a gyermekkorú áldozatok személyiségi jogait és személyazonosságát, és tegyenek lépéseket a személyazonosításukra alkalmas információ terjesztésének elkerülésére.
10. tegyenek lépéseket annak biztosítása érdekében, hogy az emberkereskedelem gyermekkorú áldozataival foglalkozók megfelelő – különösen jogi és pszicho-szociális – képzésben részesüljenek.

9. sz. iránymutatás: A jogorvoslatokhoz való hozzáférés

Az emberkereskedelem áldozatai részére – mivel emberi jogi jogsértések áldozatai – a nemzetközi jogi szabályozás biztosítja azt a jogot, hogy megfelelő és kielégítő jogorvoslatot nyerjenek. E jogukat az emberkereskedelem áldozatai gyakran nem tudják érvényesíteni, mivel sokszor nem kapnak tájékoztatást az emberkereskedelem és az ehhez kapcsolódó kizsákmányolás miatt gyakorolható jogorvoslati (többek között kártérítési) lehetőségekről és eljárásokról. E probléma megoldása céljából jogi és más anyagi segítséget kell nyújtani az emberkereskedelem áldozatainak annak érdekében, hogy érvényesíthessék a megfelelő és kielégítő jogorvoslatához való jogukat.

Az államok, és – amennyiben releváns – a kormányközi és nem-kormányzati szervezetek tegyék megfontolás tárgyává az alábbiakat:

1. biztosítsák az emberkereskedelem áldozatainak jogát tisztességes és megfelelő jogorvoslatához, beleértve a minél teljesebb körű rehabilitációt. A jogorvoslati lehetőség lehet büntető jogi, polgári jogi vagy közigazgatási jellegű.
2. nyújtsanak információt és jogi vagy más segítséget annak érdekében, hogy az emberkereskedelem áldozatai ténylegesen képesek legyenek érvényesíteni jogorvoslati jogukat. A jogorvoslati eljárásokat egyértelműen el kell magyarázni az emberkereskedelem áldozata által értett nyelven.
3. biztosítsák, hogy az emberkereskedelem áldozatai a büntető, polgári vagy közigazgatási eljárás időtartama alatt biztonságosan abban az országban tartózkodhassanak, ahol jogorvoslatért folyamodtak.

10. sz. iránymutatás: A békefenntartók, a polgári rendőrség, illetve a humanitárius és diplomáciai személyzet kötelezettségei

A békefenntartó, béketeremtő, polgári rendőrségi, humanitárius és diplomáciai személyzet közvetlen vagy közvetett részvétele az emberkereskedelemben sajátos aggályokra ad okot. Az államok, a kormányközi és nem-kormányzati szervezetek felelősek a mandátumuk alatt dolgozó személyek cselekedeteiért. Ennek megfelelően kötelesek hatékony intézkedéseket tenni annak megelőzése érdekében, hogy állampolgáraik és alkalmazottaik emberkereskedelemben vagy ahhoz kapcsolódó kizsákmányolásban vegyenek részt. Kötelesek továbbá nyomozás lefolytatására minden olyan esetben, amikor emberkereskedelem vagy ahhoz kapcsolódó kizsákmányolás

gyanúja merül fel, és megfelelő szankciókat alkalmazni az emberkereskedelemben bizonyítottan részt vevő személyek ellen.

Az államok, és – amennyiben releváns – a kormányközi és nem-kormányzati szervezetek tegyék megfontolás tárgyává az alábbiakat:

1. biztosítsák, hogy a békefenntartó, béketeremtő, polgári rendőrségi, humanitárius és diplomáciai személyzet részére kidolgozott, a bevetést megelőző és követő képzési programok megfelelően taglalják az emberkereskedelem kérdését, és egyértelműen meghatározzák az elvárt magatartási normákat. E képzések tematikáját az emberi jogi szabályozási keretek szem előtt tartásával kell kidolgozni; a képzéseket kellően tapasztalt szakemberek tartásák.
2. biztosítsák, hogy a toborzási, kinevezési és áthelyezési – a privát vállalkozókra és alvállalkozókra is kiterjedő – eljárások szigorúak és átláthatóak.
3. biztosítsák, hogy a békefenntartó, béketeremtő, polgári rendőrségi, humanitárius és diplomáciai küldetéseken alkalmazott személyzet ne vegyen részt emberkereskedelemben és az azzal kapcsolatos kizsákmányolásban, illetve ne vegye igénybe olyan személyek szolgáltatásait, akiről alaposan feltételezhető, hogy emberkereskedelem áldozatai lehetnek. E kötelezettség kiterjed az emberkereskedelemben való bűnrészességre is, amely megvalósulhat korrupció vagy olyan személyekkel vagy csoporttal való kapcsolattartás révén, akiről alaposan feltételezhető, hogy emberkereskedelemben vagy azzal kapcsolatos kizsákmányolásban vesznek részt.
4. dolgozzanak ki és fogadjanak el olyan specifikus szabályzatokat és magatartási kódexeket, amelyek előírják az elvárt magatartási normákat, és e normák megsértése esetén alkalmazandó szankciókat.
5. írják elő a békefenntartó, béketeremtő, polgári rendőrségi, humanitárius és diplomáciai küldetéseken alkalmazott személyzet részére, hogy jelentsék az emberkereskedelem és ahhoz kapcsolódó kizsákmányolás tudomásukra jutott valamennyi esetét.
6. dolgozzanak ki olyan mechanizmusokat, amelyek lehetővé teszik a békefenntartó, béketeremtő, polgári rendőrségi, humanitárius és diplomáciai küldetéseken alkalmazott személyzet részvételével megvalósított, emberkereskedelemben vagy azzal kapcsolatos kizsákmányolásra vonatkozó állítások szisztematikus kivizsgálását.
7. következetesen alkalmazzák a megfelelő büntető jogi, polgári jogi és közigazgatási szankciókat azon alkalmazottakra, akiről bebizonyosodik, hogy emberkereskedelemben, vagy ahhoz kapcsolódó kizsákmányolást megvalósító cselekményben vettek részt. Az érintett állam által alkalmazott büntető jogi vagy egyéb szankciókra való tekintet nélkül – amennyiben szükséges –, a kormányközi és nem-kormányzati szervezetek sújtsák fegyelmi büntetéssel azon alkalmazottaikat, akiről bebizonyosodik, hogy emberkereskedelmet vagy ahhoz kapcsolódó kizsákmányolást megvalósító cselekményben vettek részt. Nem lehet az alkalmazott jogállásából fakadó előjogokra és mentességekre hivatkozni annak érdekében, hogy azok megvédjék az illetőt az emberkereskedelem vagy az ahhoz kapcsolódó súlyos bűncselekmények miatt alkalmazandó szankcióktól.

11. sz. iránymutatás: Az államok és a régiók közötti együttműködés és koordináció

Az emberkereskedelem olyan globális és regionális jelenség, amelynek nemzeti szinten történő kezelése nem minden esetben bizonyul hatékonynak: gyakran előfordul, hogy az emberkereskedelem nemzeti szinten történő erőteljes, hatékony kezelése azt

eredményezi, hogy az emberkereskedők máshol folytatják tevékenységüket. A nemzetközi, valamint a többoldalú és kétoldalú együttműködés fontos szerepet játszhat az emberkereskedelmi tevékenység leküzdésében. Az ilyen típusú együttműködés különösen fontos az emberkereskedelem ciklusának eltérő pontjain lévő országok között.

Az államok, és – amennyiben releváns – a kormányközi és nem-kormányzati szervezetek tegyék megfontolás tárgyává az alábbiakat:

1. fogadjanak el az emberkereskedelem megelőzése céljából olyan kétoldalú megállapodásokat, amelyek védik az emberkereskedelem áldozatainak jogait és méltóságát, és elősegítik szociális helyzetük javítását.
2. kétoldalú megállapodásokon vagy multilaterális szervezeteken keresztül nyújtsanak technikai vagy anyagi segítséget államok vagy a civil társadalom releváns szektorai részére azért, hogy ösztönözzék az emberi jogok védelmén alapuló emberkereskedelem-ellenes stratégiák kidolgozását és végrehajtását.
3. dolgozzanak ki a Palermói Jegyzőkönyv és más releváns nemzetközi emberi jogi normák alapulvételével regionális vagy szub-regionális szerződéseket az emberkereskedelemmel kapcsolatban.
4. kössenek megállapodásokat a munkaerőpiaci migrációval kapcsolatban, amelyek tartalmazhatnak a hatályos nemzetközi jogi szabályokkal összhangban álló, munkavégzésre vonatkozó minimumszabályokat, mintaszerződéseket, hazatérési módozatokat stb. Az államokat arra kell ösztönözni, hogy hatékonyan hajtsák végre ezen egyezményeket annak érdekében, hogy kiküszöböljék az emberkereskedelmet és az ahhoz kapcsolódó kizsákmányolást.
5. dolgozzanak ki olyan együttműködési megállapodásokat, amelyeket elősegítik az emberkereskedelem áldozatainak gyors azonosítását, és kiterjednek ezen személyek állampolgárságával és tartózkodási jogosultságával kapcsolatos információk megosztására és cseréjére.
6. hozzanak létre az emberkereskedőkkel és működési módszereikkel kapcsolatos információk cseréjét elősegítő mechanizmusokat.
7. alakítsanak ki a különböző államok rendészeti szervei által közösen lefolytatható proaktív nyomozások céljából eljárásokat és előírásokat. A közvetlen kapcsolatok értékének elismerése által vezérelve, lehetővé kell tenni a helyi hatáskörrel rendelkező hatóságok közötti segítségkérések közvetlen megküldését annak érdekében, hogy biztosítsák e megkeresések gyors elintézését és ösztönözzék a közvetlen munka szintjén történő együttműködés kialakítását.
8. biztosítsák az államok közötti igazságszolgáltatási együttműködést a nyomozások és bírósági eljárások keretében az emberkereskedelem és az azzal kapcsolatos bűncselekmények terén, különös tekintettel a közös büntetőeljárási módszerek és közös nyomozások útján. Az együttműködés terjedjen ki a tanúk azonosítására és meghallgatására, kellő figyelemmel biztonságuk szavatolására; a bizonyítékok meghatározására, beszerzésére és megőrzésére; a bizonyítékok és a tanúk biztosításához szükséges jogi iratok kiállítására és kézbesítésére; valamint az ítéletek végrehajtására.
9. biztosítsák, hogy az emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények miatti kiadatási kérelmek tárgyában a kérelmezett állam hatóságai indokolatlan késedelem nélkül intézkedjenek.
10. hozzanak létre együttműködési mechanizmusokat az emberkereskedelemből származó vagyron elkobzására. Az együttműködés terjedjen ki a segítségnyújtásra az

emberkereskedelemmel és az azzal kapcsolatos bűncselekményekkel összefüggő vagyontárgyak azonosítása, felderítése, zárolása és elkobzása terén.

11. a segítségnyújtási, hazatérési és integrációs programok hatásfokának és hatékonyságának maximalizálása érdekében jöjjön létre információ- és tapasztalatcsere a programok végrehajtásával kapcsolatban.
12. ösztönözzék és segítsék elő a származási, tranzit- és célországokban működő nem-kormányzati szervezetek és más civil szervezetek együttműködését. Ez különösen fontos annak érdekében, hogy az emberkereskedelem hazatelepült áldozatai számára biztosított legyen a támogatás és segítségnyújtás.

(A fordítást az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosának Magyarországi Képviselete készítette)